

Vážení přátelé,

zimní číslo Knihovny: knihovnické revue je připraveno nabídnout široké spektrum témat. Část s *recenzovanými příspěvky* je tentokrát poměrně obsáhlá.

Helena Kučerová ve své studii *Teorie dokumentu a modely komunikace* podrobuje analýze tři významné referenční pojmové modely sociální komunikace – Shannon-Weaverův model obecného komunikačního systému, Jakobsonův model jazykové komunikace a pojmový model bibliografických informací IFLA LRM; na základě analýzy těchto modelů pak navrhuje vlastní pracovní model dokumentu a v jeho rámci řešení vztahu pojmu dokument k souvisejícím pojmům informace, informační zdroj a médium. Autorka tímto příspěvkem pokračuje ve zkoumání teorie dokumentu, tentokrát s uplatněným metody pojmové analýzy komunikačních modelů a pojmového modelování.

Ludmila Mikulášová v příspěvku *Sbírka hudebnin chrámu Sv. Jana Křtitele v Teplicích* přibližuje významné lázně Teplice i jako město s bohatou hudební historií, konkrétně se však zabývá pozoruhodným souborem více jak 1500 převážně rukopisných hudebnin chrámové hudby z 18. až 20. století. Autorka se věnuje hudebně historickému výzkumu sbírky a jejímu zpracování pro mezinárodní databázi hudebních pramenů RISM. Díky tomuto historickému výzkumu se podařilo určit jména a probádat osudy teplických ředitelů kůru a varhaníků, což pomohlo chronologicky rozkrýt jednotlivé vrstvy rukopisů ve sbírce a určit u mnohých z nich přibližnou dobu vzniku, vypátrat původ několika dokumentů a přispět k docenění kulturně historického významu celého souboru dochovaných hudebnin.

Případová studie prof. Dušana Katuščáka s názvem *Umelá inteligencia pomáha sprístupňovať písomné dedičstvo* je z oblasti *digital humanities*. Přibližuje slovenský projekt aplikovaného výzkumu s akronymem SKRIPTOR (plánovaný na léta 2020–2024), který se zaměřuje na oblast optického rozpoznávání historického tištěného písma – fraktury a je součástí evropského projektu základního výzkumu READ. Jsou popsány stav bádání v dané oblasti, dosud existující nástroje transkripce a především experiment zaměřený na transkripci slovenských a českých textů zaznamenaných frakturou a na vytvoření efektivního modelu automatické transkripce historických textů s využitím umělé inteligence.

Téma z oblasti ochrany knihovních fondů, konkrétně bezpečnosti neinvazivního průzkumu využívajícího záření o specifické vlnové délce, zpracovává kolektiv autorů, kteří navazují na předchozí práce popisující využití zobrazovacích metod pro studium skrytých informací v knihách (šlo o projekt programu NAKI zaměřený na studium možností zobrazení skrytých informací v knihách pomocí multispektrální analýzy a radiografie, konkrétně rentgenografie). Nyní se autoři věnují měření bezpečnosti neinvazivního průzkumu využívajícího záření o specifické vlnové délce a představují výsledky tohoto výzkumu.

Do rubriky *Knihovny a informace doma a ve světě* přispěla Vladana Pillerová shrnutím výsledků řešení projektu „Společným postupem sociálních partnerů k řešení klíčových témat v odvětvích“ – jedním z odvětví, jichž se několikaletý projekt týkal, byla kultura a konkrétně i knihovny. Cíle projektu byly: identifikovat problémové oblasti v daných odvětvích, zformulovat využitelná doporučení pro řešení problémů u vybraných pracovních pozic v zájmu snížení fyzické i psychické zátěže zaměstnanců, sjednotit názory na vybrané problémové oblasti, eliminovat bariéry v oblasti sociálního dialogu a kolektivního vyjednávání a v další činnosti bipartitních platforem. K dosažení těchto cílů bylo provedeno několik šetření (jejich výsledky jsou v článku popsány), uspořádány debaty, semináře a konference s dobrým ohlasem. K dílčímu tématu hrozby vyhoření zaměstnanců knihoven v pracovním procesu, o němž se v knihovnické komunitě doposud mluvilo a psalo velmi málo, jsme již přinesli příspěvek v jednom z předchozích čísel *Knihovny plus*.

Pro recenzní rubriku jsme vybrali titul *Covidočtení: co s naším čtenářstvím udělala pandemie* autorů Hany Friedlaenderové, Víta Richtera a Jiřího Trávníčka.

V čísle „knihovnické revue“, které vám předkládáme, nechybí tradiční rubriky: několik doporučení z přírůstků *Knihovny knihovnické literatury* Národní knihovny ČR a anotovaný výběr článků z širokého knihovnického světa *Novinky zahraniční knihovnické literatury*.

Přejeme Vám úspěšné dovršení roku 2022 a do roku nového hodně sil a dobré zdraví. Buďte nám nadále příznivě nakloněni – posílejte svoje příspěvky, budeme se jim rádi věnovat!

Za redakci

Anna Machová